

לילה ראשון בנכר - לאחר גזל הרכוש

אור קלוש הסתנן מבינות העננים ובישר בוקר של יום חדש - יום שישי. נשמעה שעטת-הסוסים ברחוב הצר, וחייל קרא ברמקול לכל האנשים לצאת מהבתים ולהתייצב עם מטלטליהם על מגרש הז'נדרמי-ריה.

שוב קמה בהלה ואיש לא ידע היכן נמצא מגרש זה. אספנו את המטלטלים, ודודי הוציא את מוזיו הישן מתוך הכירה. הפעוט התעורר, ולפני שהספיק להתלונן או לבכות אספה אותו הדודה בזרועותיה, כשהוא עוד עטוף בשמיכה, תחבה אל פיו הקטן קוביית שוקולד, ובדברי הרגעה והבטחות פסעה אתו אחרינו אל הרחוב, שכבר המה מהמון בני אדם.

עגלות שהמתינו ברחוב התמלאו חיש מהר, אנחנו היינו בין אלה שלא הצליחו להשיג עגלה ועשינו את הדרך ברגל, כשאנו סוחבים אחרינו את החבילות ואת סבא, שהיה הכרח לתמוך בו כל הדרך אל המגרש הענק.

הבוקר האיר במלואו. השלג ירד לסירוגין, ליד שולחן הביקורת ישבו כמה קצינים רומנים, ועל פי פקודה ברמקול, ניגש כל אחד לשולחן, עליו עמדו כמה קערות, ומסרו את התכשיטים ודברי ערך אחרים. הקצינים לא הסתפקו במה שמסרו להם האנשים כמו ידיהם, והחלו בחיפושים מדוקדקים בתוך החפצים ועל גופם.

אמי הסירה כמו ידיה את העגילים שלי ושל פריצי, ומסרה אותם, כדי למנוע את המגע הגס של ידי החיילים בתנוך אזנינו. אחד החיילים, ציוה עלי להוריד את הכובע מעל ראשי; לבי פעם מפחד, שמא ירצה שאפרום גם את הצמות. אך למזלי, הוא הסתפק בבדיקת הכובע בלבד, אותו החזיר לי, ובבת צחוק מרושעת אמר: "קחי חזרה את הכובע, הוא הולם אותך." עוד באותו בוקר יצאנו ברגל ממרק ולשט, כשמחצית המטען נשאר מאחורינו על המגרש, ואתנו לקחנו רק חלק ממנו, שהיה בכוחנו לשאת. את התרמילים העמסנו על הגב, פריצי ואני סחבנו בגדים וסלי מזון. גם סבא העמיס על גבו חבילה שהכילה מצעים. הדודה רוזה נשאה רק תרמיל קטן על שכמה, שהכיל

את בגדי מוזיו, ותיק צד גדול עם דברי מתיקה שממנו שלפה מדי פעם שוקולד והאכילה בו את הפעוט. היא הורידה אותו בפעם בפעם למען ינחו ידיה, אך רוב הדרך היא נשאה אותו בזרועותיה.

לפנות ערב, כשהיינו כבר קרובים למקום החניה על-פי השמועה שהתפשטה מפה-לאוזן, החל לרדת גשם זלעפות, והחיילים השומרים עלינו החלו להשתולל ולנבל פיהם בקללות עסיסיות, שבגללנו הם סובלים. עם השתרר החושך, שירד בפתאום, המשכנו ללכת עד ליער קסאויץ, יער עבות, שבינות לעצים הגבוהים והצפופים בו, התמקמנו ללינת לילה.

האדמה הרטובה היתה מרופדת בעלי שלכת רקובים, שריח של עובש עלה מהם. כל משפחה החלה להתארגן ללינת הלילה. אמי פרקה את חבילת המצעים, פרשה שמיכה על גבי שמיכה, ומעליה כמה כרים, עליהם הושבנו את מוזיו. דודתי הוציאה מתרמילה בגדים יבשים וחמים, ואחרי שהחליפה את בגדיו, כיסו אותו בכסת, והפעוט עצם את עיניו מרוב עייפות ונרדם. דודי ואדון דיקמן אספו זרדים והבעירו אש בקרבתנו. כך גם עשו יתר האנשים, ובמהרה האירו המדורות, שנראו קטנות בין העצים הגבוהים. לרגע דמיינתי לעצמי שזהו הפיקניק, אליו הוזמנתי על-ידי דוציו בסוצואבה אך מיד לאחר מכן נחרדתי למראה המחזה העגום.

החלפנו בגדים ואת הרטובים פרשנו מול המדורה, בתקווה ליבשם. אמא, הדודה וגברת דיקמן החלו בהכנת ארוחה חמה; בסיר גדול הרתיחו מים, בהם בישלו איטריות, ובעוד האיטריות מתבשלות הדליקו שני נרות, לקבל את שבת המלכה.

הגשם פסק. היער היה מואר במדורות ונרות שבת. תקווה חדשה התגנבה ללב. סבא הוציא את הסידור מתוך עטיפת הטלית והחל להתפלל יחד עם עוד גברים שעמדו ליד העצים. בגמר התפילה ישבנו סביב המדורה לאכול את "סעודת השבת". אכלנו את האיטריות החמות במי-המלח, בשר מעושן ולחם מרוח בשומן אווזים. גם מוזיו הפעוט התעורר, הסתכל מסביבו בתמיהה, ושוב פרץ בבכי ובקריאות נואשות: "מוזיו הביתה, מוזיו הביתה." הדוד שמעון אסף אותו אל בין זרועותיו, וכממתיק איתו סוד לחש לו באוזנו: "אין לנו יותר בית, ילדי הקט, אנחנו הולכים לחפש בית חדש. עכשיו מחממת אותנו אש המדורה." גם סבא, ניסה להרגיע אותו אך קולו בגד בו, והוא סינן חלושות בין שיניו: "במה חטא הילד הרך הזה? כיצד יוכל להחזיק מעמד? רבש"ע, אלה הצאן מה חטאוי?"